

อานนท์ ยอดญาติไทย 2551: การใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้ของชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สาตอนบน อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการทรัพยากร) สาขาการจัดการทรัพยากร โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์นุชนาถ มั่งคั่ง, Ph.D. 129 หน้า

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม การใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้ และปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้ของชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สาตอนบน อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามร่วมกับโครงการการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้และความตระหนักทางด้านสิ่งแวดล้อมของชาวไทยภูเขาในพื้นที่สูงภาคเหนือของประเทศไทย สัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือนหรือผู้แทนครัวเรือนตัวอย่างจำนวน 332 ครัวเรือน ซึ่งประกอบด้วยครัวเรือนตัวอย่างชาวไทยพื้นเมือง 218 ครัวเรือน และชาวเขาเผ่าม้ง 114 ครัวเรือน และทำการประมวลผลข้อมูล โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และใช้แบบจำลองโลจิท (Logit Model) ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้

ผลการศึกษา พบว่า ชุมชนมีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้ 10 ชนิด ได้แก่ ไม้พื้น ไม้ไผ่ เห็ด หน่อไม้ พืชผักป่า ผลไม้ป่า แมลงและผลิตภัณฑ์ของแมลง สัตว์ป่า สมุนไพร และกล้วยไม้ป่า โดยชุมชนมีการใช้ประโยชน์ใน 2 ลักษณะ คือ นำมาบริโภคในครัวเรือนและจำหน่าย สำหรับมูลค่าสุทธิจากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้เฉลี่ยต่อครัวเรือนมีค่าเท่ากับ 1,658.55 บาทต่อครัวเรือนต่อปี คิดเป็นมูลค่าสุทธิเฉลี่ยของชาวไทยพื้นเมือง 2,150.01 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และของชาวเขาเผ่าม้ง 718.74 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ซึ่งชาวไทยพื้นเมืองจะมีการเข้าไปใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้เป็นสัดส่วนที่มากกว่าชาวเขาเผ่าม้ง และมูลค่าสุทธิจากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้ของครัวเรือนทั้งหมดในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สาตอนบนเท่ากับ 2,215,822.80 บาทต่อปี สำหรับผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้ของทั้งชุมชน ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้รวมของครัวเรือน และจำนวนแรงงานในครัวเรือน ในส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้ของชาวไทยพื้นเมือง ได้แก่ อายุ สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้ของชาวเขาเผ่าม้ง ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้รวมของครัวเรือน และจำนวนแรงงานในครัวเรือน